

DOMOVINA

Oglasi:

Za 1 mm × 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30, poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani. Preše nova ul. 54. Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, celoletno Din 12.—.

Avstrija pred polomom

Kako dolgo bo še Avstrija obstajala kot samostojna država? To vprašanje si stavlja danes vsa evropska politična javnost, v Avstriji sami je pa to vprašanje najglasnejše.

Pred katastrofo se nahaja naša sosedna, ker je gospodarsko popolnoma na tleh. Njeno poljedelstvo je preslabo, da bi moglo prehranjivati večmilijonsko prebivalstvo številnih velikih mest, v inozemstvu se pa za papirnate krone ne dobi nič, z industrijo pa Avstrija tudi ne zasluži toliko, da bi mogla za tovarniške izdelke kupovati v inozemstvu živila, ker za industrijo je treba sirovin, ki jih v Avstriji ni, za papirnate krone se pa tudi industrijskih sirovin ne dobi, ker je vrednost teh kron že enaka ničli.

Po Avstriji krožijo naravnost ogromne množine papirnatega denarja — blizu enega milijona kron! En milijon je tisoč milijard in ena milijarda tisoč milijonov! Kaj se to pravi, se vidi iz tega, da nima Jugoslavija, ki ima več kot še enkrat toliko prebivalcev kot Avstrija, niti pet milijard dinarjev v prometu in na Dumaju se dobi danes za en sam naš dinar že 850 avstrijskih kron, za naš stodinarski bankovec pa kar 85 tisoč avstrijskih kron!

V Avstriji davčni uradi državo več stanejo, kakor naberejo davkov, ker uradniki morajo biti prav dobro plačani, da morejo vsaj za silo izhajati. In tako je celo avstrijsko gospodarstvo!

To mora voditi v neizogibni polom in zato se je avstrijska vlada obrnila na zavezniški svet, ki je zboroval v Londonu, s prav milo prošnjo za podporo, dosegla ni pa nič, ker zavezniki — Anglija, Francija in Italija — ne morejo pomagati tako, kakor bi Avstriji bilo potrebno in so odstopili

avstrijsko prošnjo svetu zveze narodov.

Ta svet zveze narodov pa ne razpolaga sploh z nobenimi denarnimi sredstvi in Avstrija je takoj sprevidela, da je prepuščena sama sebi in sama je pa — brez vsake moči.

Po Avstriji je završalo. Draginja je taka, da je skoraj nihče več ne prenese in tudi ne dobi se blaga za avstrijski denar, kvečjemu za tuji denar, ki ga pa imajo samo tujci in ti kupujejo še vse ono, kar je v Avstriji še ostalo. Avstrijska vlada je popolnoma obupala nad vsako možnostjo rešitve in se je našla sama pred vprašanjem: ali se nasloni Avstrija politično in gospodarsko na sosednje države, ali pa na eno sosednjih držav in s tem žrtvuje svojo samostojnost. V tem obupnem položaju se je podal avstrijski državni kancelar na pot v Prago, Berlin in Bozen, da razloži obupen položaj Avstrije češkoslovaškimi, nemškimi in italijanskimi mero-dajnim krogom, z drugimi besedami, da ponuja Avstrijo komursibodi.

Za nas to vprašanje ni brez pomena. Avstrija je naša neposredna sosedna in v njej živi preko 100.000 Jugoslovancev na Koroškem in okoli Radgone. Usoda teh naših rojakov nam mora biti pri srcu in ko pride do resničnega poloma v Avstriji, bo morala biti naša prva skrb, vložiti vse naše sile, da rešimo naše brate in se združimo z njimi v naši svobodni narodni državi.

Dolgo na to ne bo treba čakati, ker Avstrija umira na posledicah grehov, ki jih je v prejšnjih časih zakrivila. Ti grehi so veliki, nas je skozi celo tisočletje zatirala in danes smo mi svobodni narod, Avstrijo pa preganjajo vse po nji storjene krivice. Nad Avstrijo naj se izvrši zaslužena usoda!

Nečuvno gospodarstvo bivšega odbora delavske bolniške blagajne v Ljubljani

Bivša Kocmurjeva klika je sklenila lansko jesen zgradbo velikanske palače na račun bolniške blagajne za Slovenijo v Ljubljani. V to svrhu se je sestavil gradbeni odsek. Proračun je bil nekako sestavljen na 30 do 40 milijonov kron. V kritje se je sklenilo pobirati poleg rednih prispevkov še 30 odst. doko. Ta načrt je bil predložen v odobrenje pokrajinski upravi, ki ga je baje z zadovoljstvom sprejela na znanje. Nekako koncem novembra preteklega leta je bilo od vlade razpuščeno načelstvo, postavljen upravitelj, in mu pridelen sosedet. Gradbeni odsek pa je ostal na prejšnjem. Ravnatelj Kocmur in upravitelj Cigoj nista smatrala za potrebno o stanju gradbenega odseka poročati sosvetu. Privatno sem zvedel, da se namerava graditi velika palača v Ljubljani in sem v tej zadevi interpeliral v seji sosveta. Toda tam mi je nejevoljno odgovoril ravnatelj Kocmur, da je ta zgradba odobrena od deželne vlade, da je potrebna, in da se proti njej sploh ne da ničesar ukreniti. Konstatiral je tudi, da se bo na ta način omejil odtok denarja v Zagreb k osrednjemu uradu, ker sicer

bi ta na naš račun zidal palače. Graditi se je pričelo brez vednosti sosveta. Medtem je bilo imenovano prvo ravnateljstvo Osrednjega urada v Zagrebu, katero je takoj po proučitvi te zgradbe ustavilo nadaljevanje palače. Ko je bilo imenovano tudi ravnateljstvo okrožnega urada v Ljubljani, v katerega sem bil tudi jaz vpoklican, se je na prvi seji bavilo z zadevo zgradbe. Pri seji se je poročalo, da je zgradba zasnovana tako, da bi bil v njej vpeljan ambulatorij s 26 sobami in nameščena delavska zbornica s približno enakim številom prostorov, dalje javno kopališče in uradni prostori; zgornji prostori bi se uredili kot velika stanovanja, ki bi obsegala po 6 sob, spodnji prostori pa bi se porabili kot trgovski lokali, in pisarne gotovih strankarskih advokatov. Po tem poročilu bi stala zgradba 87 milijonov kron, katera vsota se bo najbrže dvignila na 160 milijonov. Pri tem pa je ravnatelj Kocmur še sam priznal, da na notranjo opremo nihče še dosedaj mislil ni. Po splošnem preudarku bi torej stavba z opremo stala vsekakor čez sto milijonov kron.

Priznati moram, da je podjetnost ali bolje drznost, s katero je bivše načelstvo delalo tako dalekosežne ukrepe na račun obrtniških in delavskih žepov, vsega občudovanja vredna. Izrazil sem tudi res svoje ogorčenje, da se je usodil bivši odbor, ki je bil sestavljen edino iz članov ljubljanske okrajne bolniške blagajne, tako nečuvno obremenjati delavstvo in obrtništvo vse Slovenije. Izrazil pa sem še v večji meri svoje presenečenje, da si je upala pokrajinska uprava za Slovenijo takemu sklepu dati svoje potrdilo preko interesentov, in ne da bi se bilo vprašalo obrtništvo, kaj poreče k temu. Ali je bolniška blagajna za to tu, da bo z denarjem, ki ga zbira za zdravlila in podporo bolnim delavcem, odpravljala ljubljansko stanovanjsko bedo? Zato je poklicana mestna občina ljubljanska, ne pa obrtništvo in delavstvo iz vse Slovenije. Ali pa sme blagajna špekulirati s trgovskimi posli? Proti ambulatoriju, ako je potreben, v zmernem obsegu nima obrtništvo ničesar ugovarjati. Ambulatorije bomo zabavali tudi po drugih centrih Slovenije. Toda, kar je več, je luksuz, in proti temu bomo z vsemi sredstvi v tej insti-

tuciji nastopili. Jako umestno je tudi član ravnateljstva g. Majcen poudarjal med drugim, da se je v tem vprašanju javnost goljufala, ker se je na skritem delalo za nečuvni problem te luksuzne zgradbe. Izrazil je željo slišati zastopnike osrednjega urada, nakar sta gg. Bukšeg in Bauer iz Zagreba v jako stvarnem govoru bičala ponesrečeno podjetje in konstatirala, da je bolje izgubiti z ustavitvijo stavbe par milijonov, kakor riskirati stotine milijonov, za katere ni kritja. Inž. Šuklje se je tudi izjavil proti palači v zasnovanem obsegu, nakar je bil izvoljen odsek za nove predloge. Tako je Kocmurjeva klika povzročila milijonske škode bolniški blagajni, in taisti Kocmur se še danes usoja sedeti s svojo debelo kožo na ravnateljskem mestu zavoda, akoravno se mu je že dokazala cela vrsta nelepих stvari. Opisana afeta je dokaz več, kako nujno potrebno je dobro organiziranega obrtniškega dela, da se za vselej uničijo mnogoštevilni nasprotniki obrtniških in delavskih interesov, in da se enkrat razčisti Avgijev hlev okrajne bolniške blagajne ljubljanske. Ivan Bizjak.

Dopisi

Sv. Križ pri Litiji. V zadnjem našem dopisu se nam je pripetila neljuba tiskovna pometa, in sicer stoji nekako sredi dopisa nastopni stavek: Spominjamo se, da je oče nekega kaplana iskal za nezakonskega otroka očeta, da bi se tako pogasila «tlača iskrica». Ta stavek, ki očitno nima nikakega smisla, se ima glasiti sledeče: Spominjamo se, da je oče nekega kaplana iskal za neubogljivega otroka (za svojega sina namreč) sveta itd. Toliko v pojasnilo, da si ne bo kdo kot obrekovanje tolmačil gornjega stavka, ki je sicer brez zveze v dopisu.

Vodice. Tu smo pokopali dne 21. t. m. soprogo posestnika in staroste «Sokola» br. Ziherla, gospo Katarino Ziherl, roj. Pak, pošto odpraviteljico v. p. Pokojnica je bila rojena v Svečah v tužnem Korotanu, kjer je tekla tudi zibelka slovenskih korenin Einspillerja in Ferčnika. Bila je navdušena Slovenka in Jugoslovanka ter je delovala z vsemi svojimi močmi za ujediničenje Jugoslovancev in s tem za rešitev njenih tako ljubljenih bratov Korošcev. Tik pred smrtjo se je blaga pokojnica napram soprogu s solzami v očeh izrazila, da je njena edina želja, našega kralja Aleksandra v obličje pogledati in ž njim govoriti, potem pa da prav rada umrje. Žalibog se njej želje niso izpolnile, ker je bila ves čas kraljevega bivanja v Sloveniji na smrt bolna. Pokojnica je bila globoko verna, neutrudljivo delavna, radodarna in usmiljena. Blag ji spomin!

Rova pri Radomlju. Ljudstvo naše prijazne vasi je kmetskega stanu in strogo verno. V imenu te stroge vernosti pa jih vlada duhovni oče g. Volc. Kakor je zaklenkal na klerikalni zvo-nec, tako so se vaščani poklonili. Vse, vse je molilo z njegovimi možgani in ne s svojimi. Držal jih je na klerikalni uzdi. Pri poslednjih volitvah je pripeljal svoje volilce na lice

mesta v Radomlje in kar deževalo je v klerikalno skrinjico; gospod so tako rekli in zgodilo se je tako. Zadnji čas pa med tem ljudstvom nekaj vre. Župnikova sitnost, vtikanje v vse zadeve je končno našlo odpor v ljudstvu. V vaški gostilni se zberejo ob nedeljah in praznikih domačini, starina modruje, mladina si zapoje, zauka in včasih tudi pleše. Marsikdo je že rekel: «Če smejo po mestih plesati še v postu, zakaj se pa kmet ne bi smel zasukati v dovoljenem času!» Seveda, to pa gospodu ni všeč. Kar on sam ne sme, pa še drugim ne privošč. Tak ples je spravil moža iz ravnotežja. Šel je ogledovat okrog oken, kdo je notri. Nato je šel klicat sosedo, naj gre z njim, a ta se mu je odpovedal. Konec vseh koncev je bil, da je župnik Volc naznanil gostilničarja in ta je moral plačati kazen 300 K. Nadalje je igral župnik vlogo užaljenega ter se pismeno odpovedal v nadzorstvu mlekarne in zahteval, da se mora mlekarne v 8 dneh umakniti iz cerkvene hiše. Mož si je domišljjal, da ga bodo farani prosili, a tokrat se je prav pošteno urezal. Nihče ni klonil, temveč prišla sta dva moža po mle-karske knjige in jih nesla drugam. Torej vendar enkrat so se našim faranom odprle oči. Našemu župniku je vsled te nepokorščine tako zavrela kri, da cel teden ni maševal, temveč si hladil jezico prav po svoje. Tako je prav farani. Kmet bodi gospod v svojih kmetskih zadevah, duhovnik pa pred oltarjem!

Kandrše pri Vačah. Že zopet je treba malo posvetiti med tukajšnjo klerikalno družbo. Preteklega meseca smo namreč tukaj imeli občinske volitve in je bil za župana izvoljen klerikalni mešetar Janko Zajec. To pa ni nikak čudež, saj je kandidiral kar na dveh listah in je povrh še samega sebe volil za župana. Dobro pa mu je pomagal tudi Vidregarjev Lojze s silno vneto agitacijo. Oh, Lojze, Lojze, priporočali bi ti, da bi

šel včasih tudi v Zagorje agitirat, tam bi te napredni Zagorjani že naučili — politike!

Moravče. V ljubezni, izobrazbi, delu in poštenju je naše jugoslovansko odrešenje. To je geslo našega spoštovanega g. nadučitelja Janka Toman, ki je nedavno obhajal štiridesetletnico svojega učiteljstva. Ob tej priliki smo Moravčani nudili dokaz globokega spoštovanja in hvalnosti, ki jo vedno gojimo za našega neutrudnega gosp. nadučitelja. Plodovi njegovega dela so: pevsko društvo, ki je 30. julija slavilo tridesetletnico, gasilsko društvo, Jugoslov. Matica, Sokolstvo, Zadrugi dom, posojilnica, mlekarja. Vsa ta društva in podjetja uspevajo prav dobro, zato ga sama hvalijo dovolj. Ni nam seveda treba posebej poudarjati, da je g. Toman tudi prvovrstni učitelj in na svojem gospodarstvu vzgleden ekonom. Proslava, združena z živahnimi ovacijami in zahvalami Moravčanov — njegovih učencev — pa je bila g. nadučitelju tudi zadoščenje za marsikatero grenko uro v življenju, povzročeno mu od brezvestnih klerikalnih nasprotnikov. Želimo g. nadučitelju, da nam ostane ohranjen še mnoga leta čvrst in delaven voditelj in vzgojitelj! — Kališki.

Št. Rupert. Pri nas pastiruje župni Natlačen, brat proslulega ljubljanskega doktorja. Siromak je. Vsakemu beraču, ki ga prosi milodara, pravi: «Rad bi dal, ko bi imel, pa sem največji revež v fari.» Pa je dobil lansko leto 60.000 K za vino, 40.000 K za pšenico, 20.000 K za slamo in tako lepo naprej. Pred tedni nam je toča pobila letino in prišlo je na občinski urad vprašanje, kdo je najbolj prizadet. Klerikalni župan — bogatin — se je hitro zavzel: «Župnik ima 60.000 K vrške, jaz pa 25.000». Za njima je po vrsti našel še par klerikalnih mogočencev, da smo se ostali v resnici prizadeti farani kar čudili, kako da je Bog ravno naše vzorne «katoliške» može najbolj občutno prizadel s točo... Prišlo je baže tudi nekaj moke za oškodovance, pa nam župnik in župan še nista povedala tega. Naj le bo, čez sedem let, pravijo, pride vse prav. V našem kraju je že ustaljen pregovor, da imamo v Št. Rupertu tri duhovnike, pa samo eden je pravi: Župnik je kmet, prvi kaplan je pevec, pivec in vse drugo, drugi kaplan g. Rihar pa je res pravi in pošten duhovnik, ki uživa med farani ugled in spoštovanje. — Povedati vam moramo še drugo zgodbo: Tu v bližini stoji grad Škrlevo, katerega lastnik je bivši cesarski svetnik in židovski poslanec v Černovicah Artur Skedl. Vedno je deloval proti Slovincem, no po prevratu so tudi zanj prišli slabi časi, toda upal je, da se bo že zopet obrnilo. Pred kratkim pa so začele v njegov grad prihajati nune, kar druga za drugo. Sedaj jih je tukaj že 6 ali 8 iz vseh evropskih držav. Govori se, da bo Skedl ustanovil samostan, šolo in bolnico. Mi pa se vprašujemo, kdo je dal ženskam dovoljenje, da se semkaj priseljujejo. In nemški žid je poglaval na cesto svojega mlinarja, ki je imel že 15 let njegov mlin v najemu. Torej privandranke se lahko pridejo k nam redit in tujo šolo ustanavljati, mlinarja z obitelji vred pa lahko požene na cesto? Ljudje so ogorčeni in če ne bo druga oblast posegla vmes, bodo sami ustavili tiho vodo, ki bi nam rada podirala jezove.

Planina pri Rakeku. Tudi našega župnika včasih na prižnici primejo politični krči. V nedeljo dne 13. t. m. je zopet svoje ovčice namesto ljubezni do bližnjega učil klerikalni evangelijski sovraštva. Povod mu je dal katoliški shod v Cerknici, zato nam je razlagal, kaj vse je lepega napisano na lepkih, kaki veleumni moške

bodo nastopili na shodu, nato pa je pričel udrihati po učiteljstvu, liberalcih in slovenskih paganih, po brezverskem časopisju in posebej še po listu «Domovini», ki jo je imenoval — gnojnico. Mi farani smo malo zmajevali z glavo, nato pa razumeli, da je naš fajmošter imel deloma prav: poučna in razvedrilna «Domovina» je tako huda, da se povsod, kamor pride, takoj posuši «Lažiljub» in drug klerikalni plevel. Taka gnojnica je tako koristna, da jo še gospod fajmošter vozi na svojo dušno pašo... Veliko posla je imel tudi z volitvami v odbor za agrarno reformo. Prve volitve so bile razveljavljene, ker so bile vse glasovnice, ki jih je delil Zihlerov Drejče, zaznamovane. Drugih volitev pa so se udeležili samo župnikovi kimovci. Župnikova desna roka, Zihlerov Drejče, je letal od hiše do hiše ter priporočal ljudem, naj volijo za «firšta», da bo zopet nazaj dobil svoje sekvestrirano posestvo. Zavedi se, uboga Planina, da te župnik, Drejče in pa drugi voditelji vlečejo za nos!

Trbovlje. V sredo 16. t. m. je bila pri Sv. Katarini nad Trbovlijami procesija sv. Roka in naš župnik je privlekel na ta cerkveni shod slavnega Žebota, da je po opravi pred cerkvijo vezal otrobe. Poslušalo ga je nekaj radovednih ljudi, kakih 10 do 20 klerikalcev, med temi 4 duhovniki, ki so se zvito muzali, kako neusmiljeno «farba» njihov «laufburš». Bilo je tudi nekaj socijalnih demokratov. Najpametnejši pa so že prej odšli. Cel dirindaj bi ne bil vreden, da ga omenjamo, toda ker klerikalci namenoma zlorabljajo dandanes vsako cerkveno priliko v politične namene in uganjajo v škodo ljudstva najnesramnejšo hujskarijo, moramo vendar vprašati, ali nimamo nobenega zborovalnega zakona? Saj se pojavljajo take zakotne klerikalne hujskarije že nad leto dni. Ako sliši človek, ki ima le troho patrijotizma v sebi, Žebotove naučene lažne fraze o milijardah za kanone in oficirje, za pravoslavlje in šole, uradnike in učitelje, kako se preganja katoliška vera, da nas hočejo Srbi zaslužiti in popravit, da učitelji ne hodijo v cerkev in k spovedi, da Sokoli tirajo križ iz šole, da država dela s slovenskimi in hrvaškimi davki kakor svinja z mehkom, — tedaj se mora nehoté vprašati, zakaj imamo v ustavi «kanceliparagraf», ko niti nepostavnih javnih shodov z najnesramnejšo protidržavno tendenco naša oblastva ne zabranijo. Ako napredne stranke pri vladi tega ne morejo doseči, tedaj naj same pošljejo na take cerkvene dirindaje govornike, ki bodo na mestu takoj zavrnili gorostasne klerikalne laži in pokazali temne hinavce v pravi svetlobi. S tem bi storili mnogo dobrega in obvarovali nerazsodne ljudi pred nesrečo, v katero jih bodo zapeljali klerikalni zapeljivci.

Sv. Katarina. Prejeli smo: Kapelica je trikrat žegnana, koruza pa cvete naprej. Bog živi!

Rajhenburg. Pišejo nam: Ko sem nedavno dospel na letni dopust, sem opazil, da se je v mojem domačem kraju za časa moje odsotnosti marsikaj izpremenilo. Rudnik je že v popolnem razvoju in tudi življenje v trgu je postalo malo živahnije. Z začudenjem pa sem opazil, da se je navzlic starim šestim trgovinam ustanovil tudi še klerikalni konzum. Ko sem lepega dne šel na izprehod, sem iz konzuma slišal neko ropotanje, pristopil sem bliže in gledal veselo zabavo v konzumu: plesalo se je, da se je tresla vsa baraka. Čudil sem se, kako je to mogoče, da gospodične nastavljenke med poslovnimi urami nimajo nič kaj strogega

nadzorstva. Pa naj bo, sem si mislil, je pač mlada kri. — Nekaj dni nato sem zopet videl pristni rajhenburški prizor. Vršile so se volitve v občinski zastop in k tej vroči borbi je naša klerikalna stranka poslala v ogenj tudi zveste bojovnike — trapiste. V lepem gosjem redu so primarširali s kloštra. To je bil zares redek prizor, kajti naši trapisti so sicer skrbno zabarikadirani za samostanskim plotom, a kadar gre za volitev, pa ne izostane njihova pomoč, ki je pa takrat bila brezuspešna. Bratje svetega Bernarda naj raje molijo, kakor pa — volijo...

Politični pregled

Razni brezvestni špekulanti delajo v naši državi vsak dan večjo draginjo tako, da so postale razmere že prav težke. Vlada je nekaj časa molčala, potem je pa na predlog ministra dr. Žerjava podvzela

odločne ukrepe proti draginji,

ki je sicer ne bo udušila v kali, pač pa jo bo lahko znatno omiliila. Znano je, da živila pri nas dražijo prekupci, ki jih veliko dražje prodajajo kot kupujejo, posebno pri izvozu v inozemstvo. Tem prekupcem se bo stopilo na prste z uvedbo visokih izvoznih carin in z odpravo uvoznih carin na žito iz inozemstva. Danes je naše žito doma menda najdražje na svetu, vse po zaslugi raznih prekupcev, ki hočejo imeti pri posredovanju med kmetom in onim, ki moko kupuje, židovske dobičke. Vlada je dobro storila, da je začela iskati pota in načine, kako zaježiti že neznosni val draginje, ker drugače bi morala močno zvišati plače svojim uradnikom, ki s sedanjimi plačami in pri sedanjih draginjah ob najboljši volji ne morejo izhajati.

Kakor je znano, se je nahajal naš mladi kralj s kraljico od dneva poroke do sokolskega zleta na Bledu, odkoder je delal izlete po lepi slovenski deželi. Takoj po sokolskem zletu je pa kralj odpotoval v Marijanske Lazne na Češkem,

kjer ostane še nekaj tednov, potem se pa vrne v svojo prestolnico Beograd.

Kmetijski glasnik

V DENAR S SADJEM!

Letošnja sadna letina nam bo lahko prinesla bogate dohodke v deželo. Pridelali bomo po raznih krajih toliko sadja, da ga bo preveč za domačo porabo, pa naj ga obračamo kakorkoli. Po vinskih krajih bo manjkalo posode za napravo večjih množin jabolčnika. Pa tudi po drugih krajih imamo v takih letinah premalo posode in smo prisiljeni prodajati sadje navzven.

Nekaj sadja se bo lahko posušilo za zimsko rabo, kakor običajno. Kar ga bomo skrbno obrali, ga bomo lahko shranili za prodajo in porabo v zimskem času. Ves ostali del pa mora v kupčijo. Na vagone se ga bo lahko oddajalo v posameznih krajih.

Zaraditega nastane pereče vprašanje, ali se je že kaj ukrenilo za razvoj sadne kupčije in za izvoz našega sadja? Ker kaže tudi letos ugodna sadna letina tudi po deželah vajenih od nas kupovati sadje v takih letih, bi bilo nujno potrebno pogledati, kam bi se sadje letos izvažalo. Pred vsem bi trebalo pogledati v Nemčijo, na Württemberg in drugod, kako stoji tam s sadno letino in z letošnjo sadno kupčijo. Prevelika bi bila škoda, če bi obsedeli z našim sadnim pridelkom in bi ga morali doma zame-tavati.

Nujno potrebna bi bila v tem slučaju tudi primerno organizirana sadna kupčija doma in za domače po-

Velikega političnega pomena je dejstvo, da se nahaja naš kralj v bratski češkoslovaški državi ravno v času, ko se nahajajo tam tudi naši merodajni državni in se dogovarjajo s češkoslovaškimi merodajnimi državni o poglobitvi in utrditvi zveze med obema slovanskima državama in o pospeševanju gospodarskih stikov med obema narodoma. Čehoslovaki so naš edini pravi zaveznik, na katerega se lahko v vsakem slučaju zanesemo in z njimi bomo vedno ozko zvezani.

Naša država meji tudi na novonastalo državo Albanijo, ki so jo do naj-novejšega časa pretresali notranji nemiri. Sedaj se pa menda

Albanija pomirjuje,

vsaj tako poroča naš diplomatični zastopnik pri albanski vladi v Tirani. Najbrž so trezni in pametni ljudje v Albaniji ukrotili italijanske plačance, ki so v deželi delali nemir in nered, da bi Italija dobila povod za posredovanje. Italija bi se namreč rada na vsak način polastila Albanije, da bi tudi tam doli držala našo državo v šahu. Pa Albanci so menda sami začeli uvidevati, da Italija nima poštenih namenov z njihovo deželo, ki more napredovati samo, ako se nahaja v dobrih odnosih s svojo neposredno sosedo Jugoslavijo. Italijane to, seveda, močno jezi, ali resnica je, da njih nihče na svetu ne mara.

Na Ruskem so se začeli zopet pojavljati

upori proti boljševikom,

ampak oni bodo uspešni šele takrat, kadar se upre ves narod hkratu in ne tako kot do sedaj, danes tukaj, čez mesec dni kje drugje in v naslednjem mesecu zopet drugje. Rusija je prevelika država, da bi se s takimi krajevnimi upori mogla zrušiti vlada in ona bo še veliko morala prestati pod bolševiško vlado, ki je privedla to nekdanj bogatejšo državo do tega, da je že skoro 20 milijonov ljudi umrlo od lakote. Ampak preden izumre od lakote vsa Rusija, bo konec bolševizma in na njegovih razvalinah vzraste nova močna in silna slovanska Rusija.

trebe, pa naj si bo za namizno sadje ali pa za moštno sadje.

V enem in drugem pogledu je treba nujnega dela. V Nemčijo bi se moral poslati izvedenec, ki naj bi pregledal ondotni položaj glede letine in kupčije in ki naj bi stopil v zvezo z ondotnimi trgovci. Nekaj se mora zgoditi! Tako ne smemo puščati bogatih pridelkov, ki se nam letos obe-tajo.

Besedo ima pred vsem sadjarsko društvo za Slovenijo!

SKRIBITE ZA DOBRO SEMENSKO PŠENICO!

Slabo seme daje slabotne rastline. Od slabotnih rastlin ni mogoče pričakovati bogatih pridelkov. Za ugodne pridelke ne zadostuje le ugodno vreme, ampak je treba tudi vseh drugih pogojev: je treba dobro obdelane in rodovitne zemlje, je treba dobrega semena in skrbnega dela. Slabotne mlade rastline se tudi težje upirajo neugodnim vplivom zimskega vremena. Dobro seme je tedaj prvi važni pogoj za do-sego boljših pridelkov in odtod tudi prislovica «Kakršno seme, takšen pridelek».

Letošnji pridelek pšenice je veliko slabši kakor lanske. Pšenica je trpela zaradi rje in sneti. Trpela je marsikje tudi zaradi podzemeljskih ogrcev (črvov), ki so izpodjedali korenine. Ponekod je trpela tudi zaradi

žitnega hrošča, ki je delal na mladem klasju veliko škodo (Krško polje).

Kdor ima še lepo lanko pšenico, naj vzame lanko pšenico za seme, in če je ima kaj več, naj jo ponudi sosedu za seme. Lanska pšenica je boljša za setev kakor letošnja. Kdor ima letos slab pridelek, da ni za seme, naj si izkuša dobro seme na en ali drug način zagotoviti. Morda jo dobi v svoji okolici iz bližnjih višjih leg in od gospodarjev, ki imajo lepši pridelek. Na vsak način je dati prednost dobremu domačemu pridelku, če odgovarja po svoji kakovosti tistim pogojem, ki jih zahtevamo od dobrega in zdravega pšeničnega semena. V višjih in odprtih legah je pšenica bolj klana in zdrava kakor v nizkih in zavetnih legah. Pobriganjmo se takoj, da pridemo do dobrega semena. 100 litrov semenske pšenice bi moralo tehtati saj 76 do 78 kg.

Kmetijska družba prodaja dioseško semensko pšenico, ki je na gorenjskih tleh že udomačena in ki daje ugodne pridelke.

Na noben način se ne smemo zadovoljiti z lastnim pridelkom, če je slab. Če tako delamo, potem smo sami krivi, če so naši pridelki pičli in slabi. Kdor se zanaša edino le na letino in na božjo voljo, ta naj si sam sebi pripiše, če ne pride naprej in če nima sreče s svojim žitnim pridelkom.

NAMAKANJE SEMENSKEGA ŽITA.

Znano nam je, da se prenašajo po semenu tudi bolezni. Zlasti rada se na ta način prenaša tako imenovana žitna snetjavost ali snet. Proti razširjanju te bolezni vplivamo s tem, da seme namakamo v raztopini modre galice ali da ga obdelujemo z apnom itd. S tem pokončujemo tiste nevidno majhne trose (seme) glivičnih bolezni, ki se drži na površju semena in ki se z njimi raz-

našajo. Namakanje pšenice v polodstotni raztopini modre galice se je že tu in tam vpeljalo, vendar še vse premalo.

V novejšem času se hvali za tako namakanje novo sredstvo z imenom «uspulun». S tem sredstvom se pokončujejo kali snetjavosti in odvrčajo tudi druge glivične bolezni. Zlasti ugodno in zanesljivo vpliva proti tako imenovani «snežni plesnji» pri rži, ki je pogostoma kriva tudi po naših krajih, da nam gre rž po zimi po zlu. Natančne raziskave so namreč dognale, da je zimski pozebi rži kriva plesnoba, ki se razvija pod snegom in ki ugonablja mlado rž.

Z namakanjem žita v raztopini «uspuluna» dosežemo po novejših izkušnjah tudi to ugodnost, da žito bolj uspešno kali in da daje veliko bolj trdne rastline, ki se vse lažje upirajo neugodnim vplivom vremena. «Uspulun» lahko rabimo na dva načina. Ali napravimo z njim raztopino, v kateri namakamo žitno seme, ali pa z njo seme samo poškrpimo in ga z mešanjem do dobrega zmocimo. V prvem slučaju rabimo za 100 kg semena 100 gramov uspuluna, ki ga raztopimo v 40 litrih vode; v drugem slučaju zadostuje za 100 kg semena 10 litrov vode, v kateri raztopimo 50 gramov uspuluna.

To novo sredstvo pri nas še ni vpeljano. Ako se bodo gospodarji zanj oglašili, ga bo gotovo Kmetijska družba naročila. Uspulun je po zadnji številki «Kmetovalca» (glej inserte) na prodaj pri tvrdki Franjo Gulda, Maribor, Paromlinska cesta 1, kjer se dobi tudi cenik in navodila za namakanje semena.

Pri nas bi bilo priporočati to sredstvo predvsem tudi za namakanje rži, da bi se na ta način zavarovala pogosti zimski pozebi. Napredni gospodarji so poklicani, da delajo prve poizkuse s tem novim sredstvom. Po naprednih deželah ga rabijo že več let.

Obrtni glasnik

o Priprave za mariborsko pokrajinsko obrtno razstavo, ki se vrši od 8. do 17. septembra, so v polnem teku. Obeta se obilni obisk tudi iz južnih krajev naše kraljevine. Tako se je prijavilo že 100 srbskih kmetov, ki si ogledajo razstavo korporativno. Celo v Češkoslovaški in Avstriji vlada zanimanje za to razstavo. Ob priliki te razstave se bo vršil od 9. do 10. septembra tudi veliki obrtni zbor, za katerega vlada med obrtniki veliko zanimanje.

o Zaključitev obrtne razstave v Celju. Od 12. do 22. t. m. se je vršila v mestni osnovni šoli v Celju obrtna razstava, ki so jo priredili celjski obrtniki. Kakor poročajo iz Celja, je obrtna razstava uspela izredno povoljno. Obiskalo jo je okrog 15.000 posetnikov, kar je ogromno število za

prireditve manjšega obsega. Razstava je bila v pravem zmislu besede obrtniška, ker je bilo od 100 razstavljalcev 80 obrtnikov. Ostali so bili trgovci in industrijalci. Razstavljalcev je bilo $\frac{1}{10}$ Slovencev, ostali pa so bili večinoma Nemci. Razstavljeni so bili nadvse lepo izvršeni izdelki domačih obrtnikov. Zato so razstavljalci naredili tudi večje kupčije in dobili večja naročila. Med posetniki je bilo tudi mnogo Hrvatov in Srbov.

o Zveza obrtniških društev za Slovenijo v Celju. V nedeljo se je vršil v Celju ustanovni občni zbor Zveze obrtniških društev za Slovenijo. Za predsednika je bil izvoljen g. Ivan Bizjak v Celju za prvega podpredsednika g. Engelbert Franchetti v Ljubljani, za drugega podpredsednika g. Fr. Novak v Mariboru.

jo zavezati, da bodo držali iste vsaj še eno leto v plemenske svrhe.

Ta razstava je za Gorenjce velikega pomena ker jo obiščejo srbski kmetovalci in kmetijski strokovnjaki, ki tedaj potujejo po naši domovini. Pokazati jim bo treba res najlepšo živino, da jih s tem opozorimo za slučaj potrebe na našo gorenjsko, sicer skromno, a dobro mlečno živino. Zato bo treba živino res strokovnjaško odbrati po sledečem načinu: izvoljeni zaupniki po vaseh naj takoj popišejo za razstavo primerno živino in jo do 27. t. m. prijavijo z navedbo starosti, barve ter pokolenja kmetijski podružnici na Bledu. Na podlagi teh prijav bo državni živinorejski instruktor sestavil zbirko in pripravil potrebno za

tiskanje kataloga. Dobro organizirana odbira je letos potrebna, ker so živali vsled pomanjkanja krme večinoma v slabem stanju.

Spričo obiska srbskih kmetov priporočamo našim živinorejcem, da se postavijo s svojo najlepšo živino, tudi planinsko, osobito še radi tega, ker se redno premovanje drugo leto na Bledu vsled pomanjkanja sredstev ne bo moglo vršiti. Koristno in častno bo za nas, če najboljši planinski kraj pokaže tudi najlepšo živino.

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 22. t. m.: 100 avstrijskih kron za 10 do 10 in pol pare, 100 italijanskih lir za 391 in en četrt do 391 in pol dinarja, en dolar za 84 do 85 dinarjev, 100 nemških mark za okrog 8 dinarjev, 100 češkoslovaških kron za okrog 270 dinarjev.

— Množina bankovcev v prometu. Po izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. je bilo v naši državi v obtoku za 4 milijarde 955 milijonov 739 tisoč 880 dinarjev papirnatega denarja.

— Žitne cene v Vojvodini so znatno nazadovale. Dne 21. t. m. so bile nastopne cene (postavno vtovorne postaje v Bački in Banatu) za 100 kg: pšenica 1650 do 1700 K, rumena 1500 K ječmen za pivovarne 1500 K, za krmo 1400 K, oves 1300 K, fižol 1200 do 1300 K, moka št. O 27,50 K, št. 2 26,50 K, št. 4 25,50 K, drobní otrobi 900 K.

— Cene živini v Zagrebu. Na takozvanem kraljevskem sejmu v Zagrebu, ki se je otvoril 21. t. m. in ki traja 8 dni, so bile sledeče cene za kg žive vage: prvovrstni voli 35 do 42 K, srednji 32 do 36 K, slabi 22 do 24 K, biki 40 do 50 K, debele svinje 88 do 94 K, mršave 84 do 87 K. Konji so se prodajali: par prvovrstnih po 60 do 70 tisoč kron, par srednjih po 35 do 40 tisoč kron. Na sejmu je dospelo tudi mnogo italijanskih kupecev, ki so kupovali zlasti konje.

— Uvozne carine na žita ukinjene. Z dne 18. t. m. so ukinjene uvozne carine na pšenico, rž, pico, ječmen, oves in koruzo.

— Hmeljarjem. Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu opozarja hmeljarje na skrajno poštenost pri prodaji hmelja, da ne bo preprirov in tožb. Ravno tako se opozarja, naj nihče ne prodaja hmelja neznanim tujcem. Od vsakogar, kogar ne poznate, zahtevajte izkaznico, ki vam pove, kdo je kupec in za koga kupuje. Tujim ljudem ne zaupajte. Priporočati je zlasti, da se vsaka kupčija sklene pismeno.

— Cene hmelju v Češkoslovaški se sučejo okoli 1000 do 1500 češkoslovaških kron za 50 kg. V našem denarju je to okoli 200 do 307 naših kron za 1 kilogram.

— Cene senu in slami v Mariboru. Te dni se je tržilo v Mariboru seno po 780 do 900 K, slama pa po 548 do 650 K za 100 kg.

— Konjerejski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo priredi letos premovanje konj v sledečem redu: 2. septembra ob 9. uri dop. v Kranju, 5. septembra ob 9. uri dop. v Mengšu, 6. septembra ob 8. uri dop. v Št. Vidu nad Ljubljano, 7. septembra ob 9. uri dop. na Igu, 8. septembra ob 9. uri dop. na Bledu, 11. septembra ob 8. uri dop. v Mokronogu, 12. septembra ob 8. uri dop. v Št. Jerneju in 13. septembra ob 8. uri dop. v Novem mestu. Natančnejša določila za premovanje bodo objavljena v prihodnji številki «Kmetovalca».

— Železnica Ljutomer—Ormož. Železniško ministrstvo je pripravilo vse potrebno, da se v najkrajšem času prične z gradnjo železniške proge Ljutomer—Ormož. Vsi za to potrebni krediti so že na razpolago in se bo krajevni ogled vršil te dni.

Novosti

* Kralj in kraljica na Češkem. Kraljevski par se je po vsesokolskem zletu odpeljal v kopališče Marijine Lazne na Češkem. Tam prebiva v krasnem hotelu Weimar, ki ga je visokima gostoma za letovišče odstopil češkoslovaški prezident Masaryk. Hotel Weimar je zgodovinsko poslopje, ker je v istih prostorih, kjer zdaj prebiva naša kraljevska dvojica, nekdanje stanoval angleški kralj Edvard in mnogo drugih odličnih državnikov. Kako dolgo ostane naš kraljevski par v zdravilišču, še ni znano; vsekakor se pa njegovemu bivanju v Marijinih Laznah pripisuje tudi velik politični pomen, ker se bodo v kratkem vršile tam med našim ministrskim predsednikom Pašićem in češkimi državnimi predstavniki dalekosežne konference za poglabitev tesnih zveznih odnošajev med našo kraljevino in bratsko republiko Češkoslovaško.

* Pašić v Kranju. V soboto dopoldne se je pripeljal v Kranj ministrski predsednik Pašić s svojo soprogo. Doživel je slovesen in ginljiv sprejem. Župan Pirc mu je izročil krasno diplomu častnega meščanstva. Pašić se ni mogel načuditi lepi kranjski okolici in se je opoldne med navdušenimi ovacijami odpeljal s svojim spremstvom proti Cerklijam.

* Naš ministrski predsednik Pašić se je te dni odpeljal z Bleda v Marijine Lazne v Češkoslovaški, kjer se nahajata naš kralj in kraljica.

* Obletnica Slomškove smrti. Dne 24. septembra bo poteklo 60 let, kar je izdihnil svojo plemenito dušo slovenski apostol, škof Anton Martin Slomšek. Na ta dan bodo na njegovi rojstni hiši na Ponikvi odkrili novo spominsko ploščo, ker je neka zločinska roka prejšnjo razbila.

* Slovenci v Severni Ameriki. Po poročilu našega generalnega konzulata v Čikagu prebiva zdaj v Severni Ameriki okrog pol milijona Jugoslovancev, med njimi je všteti 208.552 Slovencev, izmed katerih jih je 102.744 rojenih v Evropi, a 105.808 v Ameriki. Ne toži zastoj slovenski pesnik, da mala slovenska zemlja po vsem svetu razsiplje svoje sinove.

* Jaka Štoka, knjigarnar in zaveden narodni delavec, je dne 15. t. m. umrl v Trstu. Spisal je več šaljivih iger, kakor «Moč uniforme», «Trije ptički» in «Ne kliči vraga», ki so se pred vojno igrale po vseh slovenskih podeželskih odrih. Bodi mu ohranjen blag spomin!

* Bogoslovci in vojaška suknja. Ni bilo napačno, niti najmanj krievično, ker je vojno ministrstvo pozvalo na orožne vaje tudi lemenatarje, da si malo prezračijo pljuča. Toda na ponovno prošnjo jugoslovanskih škofov je zdaj vojni minister izdal odredbo, da se bogoslovci in duhovniki zopet pošljejo domov, dokler ne bo gotov novi vojaški zakon, ki seveda ne bo prizanašal našim duhovnim gospodom, kakor jim tega tudi zakoni drugih držav ne.

* Fašisti morijo naše ljudi. Zločini, ki jih počenjajo podivjani laški fašisti nad našimi podjarmljenimi brati, kričijo do neba. V Piranu so zadnjič pridrveli v neko gostilno in začeli izzivati par slovenskih kmetov, ki so brez besede odšli domov. Fašisti pa so se kakor divje zveri zaglali za njimi ter nekega kmeta suvali z noži in teptali po njem, da je kmalu nato izdihnil.

* Stavka rudarjev Trboveljske premogokopne družbe. V ponedeljek so stopili v stavko rudarji premogovnikov Trboveljske premogokopne družbe. V Trbovljah se mir in red še nista kalila. Med družbo in delavski-

Gospodarstvo

RAZSTAVA GOVEJE ŽIVINE NA BLEDU.

Dne 8. septembra t. l. se vrši v Zaki na Bledu razstava goveje živine, za katero je poljedelsko ministrstvo dovolilo znesek 10.000 dinarjev. Za razstavo odbrana živina naj se prižene ob osmi uri zjutraj na razstaveni prostor, kjer se bo takoj po skupinah (biki, krave, mlada plemenska živina nad enim letom) razvrstila. Razstave se smejo udeležiti le člani Kmetijske družbe iz radovljanskega političnega okraja, katerih živina je za to odbrana. Zaključek razstave in razdelitev daril opoldne. Lastniki obdarovanih živali se mora-

mi zastopniki se vrše pogajanja, pri katerih posreduje vlada. Stavka najbrž ne bo dolgo trajala in se bo skoro gotovo ugodilo zahtevam rudarjev po zboljšanju mezd, ker se vsled naraščajoče draginje nahajajo rudarji v zadnjem času res v težavnem položaju.

* **«Slovenec» obsojen.** Radi obrekovanja dr. Zerjava ter vojaških oblasti v „Slovenca“ se je moral pred okrajnim sodiščem v Ljubljani zagovarjati „Slovenčev“ odgovorni urednik, ki pa je zlezal pod klop in dejal, da ni čital dotičnih člankov. Obsojen je bil na 300 dinarjev ali 6 dni zapora.

* **Obiranje hmelja v Savinjski dolini** se je pričelo pred par dnevi. Letošnja hmeljska letina bo žalibog zelo zaostala celo za lansko, ki je bila tudi slaba. Kaj posebno dobra hmeljska letina se tudi v drugih državah ne obeta. Le iz Češkoslovaške poročajo, da se letošnji pridelek hmelja obeta še enkrat tako velik kakor lani. Vendar pa tem vestem ni zelo verjeti, ker so Čehi spomladi tožili o zelo slabem stanju hmeljskih nasadov.

* **Vzglebna «krščanska» mati.** Pišejo nam: Pred nekaj dnevi sem sedel sam v neki gostilni v Mariboru. Kmalu so prišle tri osebe in se vsedle k sosednji mizi. Po govoru sodeč so bile to mati sin in neki drug možki. Slišal sem, kako je mati, ki je bila meščansko oblečena, prigovarjala sinu, naj vstopi v bogoslovje. Pravila je, kako dobro se godi duhovnikom, ker nimajo skoro nič dela, kako spoštovanje uživajo dušni pastirji med preprostim ljudstvom in kako ti gospodje drug drugega zagovarjajo. Če se kateri spozabi, se njegova pregreha ne obeša na veliki zvon, temveč se pokrije s plaščem krščanske usmiljenosti. Sin se pa le ni hotel udati. Da bi pa mati vendarle dosegla svoj namen, je še pristavila: „Saj boš lahko še vseeno imel dekleta rad!“ Tako se pri nas polni bogoslovje in zato ni čuda, da imamo med duhovništvom vedno manj dobrih duhovnikov stare sorte.

* **Ven z njimi!** V Mariboru je živel in se od jugoslovanskih novičev rodil mesar Anton Dienstberger, doma nekje v rovtah na Tirolskem. Kakor vsi Tirolci, je imel tudi on pretolsto grlo in je preveč rad zabavljajal čez našo državo. Mariborska policija ga je sedaj za pet let izgnala preko meje, boljše pa bo, da se nikoli več ne povrne v našo obljubljeno deželo, ker je zadnji čas, da pomedemo z ujedljivimi in objestnimi privandraci!

* **Slovenski «šnofarji»** tudi počasi prihajajo do svojih pravic. Ljubljanska tobakna tovarna namreč v kratkem dobi iz Nemčije poseben stroj za izdelovanje njuhalnega tobaka in bo v polni meri ugodila našim «šnofarjem», ki so pa postali že precej redki.

* **Umor v Adlešičah.** Dne 13. t. m. so našli blizu Adlešič mrtvega Juro Peteha iz Sel. Nesrečnik je imel presekanjo glavo, in sicer s sekiro. Umora je osumljen njegov vnuk, ki so ga zaprli. O poteku preiskave bomo natančno poročali. Bodi našemu značajnemu somišljeniku ohranjen časten spomin!

* **Zaradi ljubezni.** Mlada gospodična Rezi Orlovič, hči veleposestnice in restavratork v Mariboru, se je dne 19. t. m. pripeljala v Ljubljano, odšla v hotel Tivoli in si naročila belo kavo. Ko je natakara odšla, je gospodična Rezi naglo vtila v kavo lizola in vse skupaj izpila. Kmalu je padla v nezavest, toda še ob pravem času so jo prepeljali v bolnico, kjer so jo zaenkrat rešili prezgodnje smrti. K usodepolnemu koraku se je odločila, ker jo je njena mati radi

nekega ljubavnega razmerja odgnala z doma.

* **Nesreča v planinah.** V Kamniških planinah se je ponesrečil mladi lovski čuvaj Janez Bodlaj iz Kamniške Bistrice. Nabiral je planinke, pa je nesrečno spodrsnil in si pri padcu razbil glavo.

* **V Savi sta utonila** Leopold Štrubelj iz Rajhenburga in Gijuro Štih. Oba utopljenca so pretekli terek našli v valovju pri Zagrebu.

Iz raznih krajev

* **V Kranju** je umrla gospa Ana Bernot. N. v m. p.!

* **V Gornjem Logatcu** je umrla v 80 letu svoje starosti zasebnica gospa Pavla Schinka. N. v m. p.!

* **V Zagorju ob Savi** so pri občinskih volitvah dobili socialisti 6 odbornikov, samostojna obrtno-gospodarska (napredna) lista 4, narodni socialisti 7 in klerikalci 8 odbornikov. Klerikalci so dobili zato tako veliko število odbornikov, ker je volilo z njimi mnogo komunistov.

* **V Kalu pri St. Janžu na Dolenjskem** je 8. t. m. vlomil drzen vlomilec v stanovanje odsotnih učiteljic Zore Uršičeve in Pepce Ivančičeve ter jima odnesel raznih stvari v vrednosti 100.000 kron.

* **V Stični na Dolenjskem** so orožniki aretirali kovača A. M., njegovo ženo, njegovega očeta ter njegovo 21letno hčer. Osumljeni so, da so zastrupili zeta, ki je, vrnivši se iz Amerike, poročil to kovačevo hčer, a je kmalu potem umrl nagle smrti.

* **V Ivanjkovcih** je umrl tamkajšnji posestnik Anton Trstenjak, dolgoletni župan in okrajni šolski načelnik. N. v m. p.!

* **Pri Sv. Martinu na Pohorju** je izbruhnil v gozdovih Jurija Ačka velik požar in napravil za več stotisoč kron škodo.

* **V Konjicah** je umrl g. Ivan Šepić, posestnik, bivši župan in častni ravnatelj tamošnje posojilnice. Naj mu ostane blag spomin.

* **Pri Sv. Anehu na Pohorju** so imeli preteklo nedeljo žegnanje in fantje so se po stari navadi stekli. Ivan Kobal iz Rač pri Framu je bil zaboden v prsa in prepeljan v mariborsko bolnico, druge peteline so pa zaprli v «kajho».

Beležke

+ **Klerikalci se cepijo.** Od poslednjega potresa v klerikalni stranki, čigar žrtev je bil „Novi čas“, dobiva klerikalna stavba vedno večje razpoke. Nasprotja med Koroščevimi konservativci in dr. Gosarjevimi krščanskimi boljševeki so vedno ostrejša in se že govori, da je dr. Gosar izstopil iz klerikalne stranke ter da namerava ustanoviti novo stranko. Pi tem prelomu pa je mnogo omahljivcev, ki še ne vedo, kam bi se naglili in tako zaenkrat le ti držijo poslednje vezi med obema strujama. V Mariboru je ugledni klerikalni pristav in občinski odbornik g. A. Krepek odložil svoj mandat v občinskem svetu in v stranki. Klerikalni listi pa še seveda tajijo razdor v stranki. Zakaj? Vrača se dr. Sušteršič, ki je strah sedanjih klerikalnih voditeljev, pa najsi bodo že te ali one struje.

+ **Kraljev manifest Sokolstvu**, najvišje in zaslužno odlikovanje Sokolstva, ne da spati slovenskim klerikalcem. Huda je, huda črna zavist, toda prav pa le ne razumemo, zakaj se gospodje okrog «Slovenca», «Straže» itd. tako penijo radi «zapoštljanja» katoliških Orlov. Naj Orli pokažejo take zmagonosne uspehe, kakor jih je pokazal ljubljanski vsesokolski zlet, in predvsem, naj slovenski Orli dokažejo, da so armada

zavedne jugoslovanske mladine, ne pa samo garda in privesek politične stranke, potem pa bodo gotovo tudi oni prejeli priznanje pravičnega vladarja. Naši klerikalci vedno nameroma pozabljajo, da Sokolstvo ni politična stranka.

+ **Kako govori jugoslovanski škof.** Ob priliki sokolske slavnosti v Gjenoviču v Dalmaciji je izrekel katorski katoliški škof sledeče značilne besede: «Nikoli ne bom pristal na to, da se v moji škofiji osnujejo orlovski društva, ki so samo za to, da razdvajajo naš narod. V jugoslovenskem sokolstvu nisem opazil nikdar ničesar, kar bi žalilo verske občutke našega naroda, pač pa sem opazil vse ono, kar krepi vero in edinstvo jugoslovanskega naroda in moč njegove države. To izjavo naj si naši klerikalci zapišejo za kosmata ušesa.

+ **Nehvaležnost «božjega» namestnika.** V Zgornji Polskavi pri Pragerskem je poseben odbor, obstoječ iz samostojnih kmetov, popravil cerkev in kupil novo jabolko za vrh zvonika. S tem so napredni kmetje dokazali, da niso neverniki, kakor jih malajo klerikalci. Toda pri tej slavnosti se je v lini zvonika pojavil neki duhovnik in povedal, da Bog nima dopadajenja nad darili «nevernikov». Seveda njemu je vsakdo nevernik, ki ne trobi v klerikalno trobento. Napredni kmetje, kadar pride možak k Vam po bero, mu recite, da dober duhovnik ne more imeti dopadanja nad nevernikovo pšenico.

+ **Radić in Madžari.** Dne 8. septembra se bo vršilo v bližini Subotice veliko zborovanje madžarske stranke, katerega se bodo udeležili tudi Radićevi odposlanci, da javno izdelajo skupen sporazum. Tako bo počasi Radić zbral vse svoje bratce in čudno je le, da v svojem bloku še nima cigánov.

Razno

× **Ženske pravice.** Pred sodiščem v Brooklynu v Ameriki je stala pred par dnevi Edna Heyss, ki je bila obtožena zaradi slabega obnašanja, ker je hodila po ulici v moških hlačah in je kadila cigarete. Sodišče v tem ni našlo ničesar nespodobnega in je to takole utemeljilo: «Hlače niso nespodobna obleka in gospa Heyss tudi ni edina žena, ki jih nosi. Kajenje cigaret tudi ni znak pokvarjenosti. Ženam se ne sme odvzeti teh pravic, ker pričenjajo ženske vsak dan v večjem številu pušiti cigarete in to navado hvalijo celo najboljši krogi.» Obtožena je torej bila oproščena, a ženske v Brooklynu imajo zdaj uradno odobrenje, da smejo kaditi in nositi hlače.

× **Smrt stoletne papige.** V Lyonu je poginila te dni papiga, ki je bila 127 let last ene in iste obitelji. Papiga je bila kupljena leta 1795., ko je bila stara komaj par mesecev. Ves čas svojega življenja je bila zelo domača in prijazna, le zadnje dni svojega življenja je postala zlobna in prepirljiva. Poginila je vsled ljubosumnosti, ko je gledala neko dekle, ki se je igralo s čizkom v kletki. Stoletne papige niso nikara redkost, kakor tudi ne stoletni vrani. Najvišjo starost more doseči labud, ki živi baje do 300 let.

Za smeh in kratek čas

Tolažba.

Abraham se je hotel dati krstiti in gre k rabinu (židovskemu duhovniku) ter mu reče:

«Dragi rabin, jaz bi se dal rad krstiti.»

«Za božjo voljo,» odvrne rabin, tvoj oče se bo obrnil v grobu, če kaj takega storiš.»

«Nič ne dene,» pravi nato Abraham, «čez teden dni se dá krstiti tudi moj brat Izak, pa se bo oče zopet obrnil v grobu in zopet pravilno ležal.»

Ženski kotichek

Mati, ne dajaj otrokom jesti mnogo mesa! Zjutraj nikakor ni potrebno, da bi dobivali otroci meso, zvečer pa ga naj dobivajo le izjemoma in še takrat malo. Uživanje mesa močno razgreva kri, pretirano redi živce, draži čutila in povzroča zgodnjo spolno zrelost. Otroci na deželi uživajo malo mesa in so tudi iz tega vzroka bolj zdravi in trdni, nego po mestih.

Antiseptično, čistilno, osvežujoče, oživljuje in krepilno deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči in že skozi 25 let jako priljubljeni «Elsafluid», ki je mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje, ki se uporablja za drgnjenje rok, nog, hrbta in celotnega telesa in ki služi kot lepotilo (kosmetikum) za nego kože, las in ust. 3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštino vred 72 kron. Razpošilja ga: Evgen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 360 (Hrvatsko).

Tisoči ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerjev „Elsafluid“

kot lepotilo (kosmetikum)

za nego zob, zobnega mesa in glave ter kot dodatek k vodi za umivanje, ker učinkuje zaradi svojega antiseptičnega, čistilnega in osvežujočega delovanja kar najbolje. Ravno tako je priljubljen kot krepko, blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celotnega telesa. „Elsafluid“ je mnogo močnejši in učinkovitejši nego francosko žganje in sploh najboljšo sredstvo te vrste. Tisočera priznanja! Z zamotom in poštino za vsakega:

3 dvojne steklenice ali 1 specialna steklenica 72 K.

Za prodajalce:

12 dvojnih steklenic ali 4 specialne steklenice 300 K.
24 dvojnih ali 8 specialnih steklenic. 570 K.
36 dvojnih ali 12 specialnih steklenic. 800 K.

POSTNINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa po 8 K in 12 K; Elsa mentolni klinčič 16 K; Elsa posipalni prašek 12 K; pravo Elsa ribje olje 80 K; Elsa ustna voda 48 K; Elsa kolonjska voda 60 K; Elsa šumski miris 60 K; glicerín po 16 in 60 K; Lysol, Lysolform 48 K; kliški čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA donja, Elsatrg št. 366
(Hrvaško).

Raj je Elsafluid — to se zna!

Lekarnar Feller — Stubica!

P
O
Z
O
R

Trgovina Vinko Šerak prične dne 28. avgusta 1922 razprodajati v Trebnjem zalogo vsakovrstnega blaga po nizkih cenah. Razprodaja traja samo 8 dni.

P
O
Z
O
R